

Projekt

z dnia 11 grudnia 2017 r.
Zatwierdzony przez Wójta Gminy

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY JEMIELNICA**

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny, w Gminie Jemielnica na lata 2018 – 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, poz. 60, poz. 1292 i poz. 2217) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielnica na lata 2018 – 2020 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Jemielnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2018 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Antoni Drzyzga

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Gminy Jemielnica
z dnia ..... 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2018 - 2020**

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie
- II. Podstawy prawne działań ujętych w programie
- III. Diagnoza
- IV. Zasoby Gminy
- V. Odbiorcy Programu
- VI. Cele Programu
- VII. Zadania.
- VIII. Finansowanie
- IX. Oczekiwane rezultaty

I. Wprowadzenie

Rodzina, to naturalne środowisko wychowawcze dziecka, które wpływa na jego osobowość, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia zależy od prawidłowo spełnianej funkcji przez środowisko rodzinne. Niskie dochody rodziny, powodujące sytuacje, w których nie będzie ona w stanie własnym staraniem zaspokajać podstawowych potrzeb życiowych, to tylko jeden z czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. Dodatkowymi problemami są często alkoholizm, narkomania, przemoc, przestępczość, demoralizacja i niedostosowanie społeczne. Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka przeżywać trudności

w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnianie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowanie w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

II. Podstawy prawne działań ujętych w programie

Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielnica na lata 2018-2020 jest spójny z kierunkami działań zawartych w następujących aktach prawnych:

- 1) w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 2) w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,

- 4) w Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 5) w Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- 6) w Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 7) w Ustawie z dnia 11 lutego 2016 r o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.
- 8) w Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 9) w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jemielnica na lata 2016-2020.

III. Diagnoza

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy w 2016 r. znajdowały się 343 rodziny z czego 34,69% stanowią rodziny z dziećmi do 18 roku życia. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 761.

Tab. 1. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

	2014	2015	2016
Liczba rodzin	336	354	343
Liczba osób w rodzinach	735	818	761

Tab. 2. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rodziny	Liczba rodzin w:		
	2014	2015	2016
z dziećmi do 18 r.ż.	122	118	119
wielodzietne	22	31	25
niepełne	34	31	28

Głównym powodem przyznawania pomocy ze strony ośrodka w latach 2014, 2015, 2016 było: długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tab. 3. Główne powody przyznania pomocy

2014	2015	2016
długotrwała lub ciężka choroba	niepełnosprawność	niepełnosprawność
niepełnosprawność	długotrwała lub ciężka choroba	długotrwała lub ciężka choroba
ubóstwo	ubóstwo	ubóstwo
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	bezrobocie
bezrobocie	bezrobocie	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
alkoholizm	alkoholizm	alkoholizm

W 2016 r. wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy w formie wsparcia asystenta rodziny. Są to rodzice którzy nie potrafią samodzielnie pokonywać trudności życiowych, zwłaszcza tych które dotyczą opieki i wychowania dzieci.

Tab.4. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny.

	2014	2015	2016
Liczba rodzin	25	14	19
Liczba dzieci w rodzinach	48	35	46

Edukacja szkolna w Gminie Jemielnica prowadzona jest w 2 szkołach podstawowych i gimnazjum (liczba uczniów w roku szkolnym 2016/20 wynosiła 510) oraz przedszkolach i ochronce (liczba dzieci wynosiła 236). W placówkach oświatowych realizowane są liczne programy profilaktyczne i spotkania psychoedukacyjne mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich i obywatelskich, zwiększenie poczucia odpowiedzialności, bezpieczeństwa i własnej wartości u dzieci. Szkoły i przedszkola wspierają swoich wychowanków organizując różne zajęcia dodatkowe np.:

- 1) dydaktyczno-wyrównawcze,
- 2) koła zainteresowań,
- 3) korekcyjno-kompensacyjne,
- 4) logopedyczne.

Zajęcia te są dostosowane do wieku wyników nauczania dziecka. Mają na celu rozwijanie zainteresowań oraz pomoc w przezwyciężeniu wszelkich trudności związanych z nauczaniem. Każde

dziecko razem z rodzicami może również liczyć na fachowe wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w razie wystąpienia problemów opiekuńczo - wychowawczych.

Zarówno w tym roku jak i w ubiegłych latach część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Obecnie z tej formy pomocy korzysta 14 dzieci (stan na dzień 20.11.2017 r.) Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz mających trudną sytuację materialną mogą korzystać z półkolonii w okresie wakacji które są finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W roku 2016 - 17 dzieci z terenu naszej gminy przebywało w rodzinach zastępczych, a 3 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzice w/w zostali trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza rodzicielska została im ograniczona. Część z nich zobligowała się do współpracy z asystentem rodziny gdyż chce odzyskać prawa rodzicielskie.

IV. Zasoby Gminy

1. Urząd Gminy w Jemielnicy – dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół.
2. Gminny Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy.
3. Placówki oświatowe – działalność edukacyjno-wychowawcza, organizowanie wypoczynku, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodziców i dzieci.
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wsparcie psychologiczne, przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu, organizowanie półkolonii w okresie wakacyjnym.
5. Placówka Służby Zdrowia – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.
6. Świetlice środowiskowe, wiejskie – organizowanie zajęć pozaszkolnych, organizowanie dzieciom wolnego czasu.
7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo, przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

V. Odbiorcy Programu

Odbiorcami programu są rodziny z terenu Gminy Jemielnica, w szczególności rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przedstawiciele instytucji, podmiotów, służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko funkcjonowania i rozwoju człowieka. Rodzice są pierwszymi nauczycielami dziecka i na nich spoczywa obowiązek świadomego kształtowania postaw,

przekazywania systemu wartości i tradycji. Zachowania jakich doświadczy dziecko stanowią podstawę jego funkcjonowania w dorosłym życiu, dlatego tak niezwykle ważnym jest by w okresie swojego dorastania każdy człowiek miał zapewnione odpowiednie warunki do rozwoju i wzrostu.

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest głównie do rodzin dysfunkcyjnych znajdujących się w grupie podwyższonego ryzyka i zagrożonych patologizacją czy wykluczeniem społecznym. Niemniej jednak oddziaływaniem i wsparciem objęte zostaną także te rodziny, które na skutek sytuacji życiowych i kryzysowych zmuszone zostały do korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

VI. Cele Programu

Cel główny – stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich.
- 2) Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych.
- 3) Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej gmina winna zapewnić wsparcie poprzez realizację powyższych celów, polegających w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego,
- 2) wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 3) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) pomocy w integracji rodziny
- 5) przeciwdziałaniu patologizacji i wykluczeniu społecznemu rodziny,
- 6) dążeniu do reintegracji rodziny.

VII. Zadania.

Lp.	Zadania, działania programu	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny - udział w kampaniach, konferencjach, seminariach promujących wartość rodziny, - udział w Projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych, w tym rządowych i	Placówki oświatowe, kulturalne, świetlice środowiskowe, świetlice wiejskie, Gminna Biblioteka	- konferencje, seminaria, artykuły w lokalnej prasie, - plakaty, ulotki, - programy profilaktyczne i wychowawcze,

	<p>ze środków UE mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia,</p> <ul style="list-style-type: none"> - udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży, - pedagogizacja rodziców z zakresu profilaktyki wg. planu wychowawczego i profilaktycznego szkoły - zakup literatury o tematyce wspierania rodziny, problemach uzależnień i dysfunkcjach rozwojowych. 	Publiczna w Jemielnicy	- parady i spotkania dla rodziców
2.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Placówka służby zdrowia	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem
3.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach, - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach
4.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba dzieci i dorosłych przebywających w placówkach
5.	<p>Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje indywidualne i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne, zawodowe) - udzielanie pomocy finansowej (pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach) - udzielanie pomocy dzieciom w formie stypendiów, wyprawek szkolnych, - udzielanie pomocy w formie zasiłków, świadczenia wychowawczego, zasiłków rodzinnych oraz zaliczki alimentacyjnej, - organizowanie czasu wolnego dzieciom w formie kolonii, zimowisk, wycieczek, wyjazdów, spotkań, imprez itd. <p>Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie asystenta rodziny, pomoc rodziny wspierającej, - praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny) - pomoc placówek wsparcia dziennego (świetlice wiejskie i środowiskowe) - kierowanie rodziców do placówek zajmujących się wspieraniem rodziny, 	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	<ul style="list-style-type: none"> - ilość porad udzielonych przez psychologów, pedagogów, prawnika, - ilość zatrudnionych specjalistów na terenie gminy Jemielnica - ilość dzieci dożywianych w szkołach - ilość rodzin, którym przyznano pomoc finansową - ilość kolonii, konkursów, zabaw, wyjazdów, zajęć plastycznych - ilość rodzin objętych przez asystenta rodziny - ilość rodzin wspierających - ilość kontraktów socjalnych

	- rozpoznawanie warunków życia i nauki uczniów sprawiających trudności w procesie dydaktyczno-wychowawczym.		- ilość placówek wsparcia dziennego
6.	<p>Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - współpraca szkół, policji, służby zdrowia, GOPS, sądów, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innymi instytucjami - stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej) - doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystenta rodziny, rodzin wspierających, pedagogów oraz innych specjalistów) 	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- szkolenia, spotkania, konferencje itp.

VIII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020 odbywać się będzie w ramach dotacji z budżetu państwa, środków własnych gminy zaplanowanych na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jemielnicy na realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny, środków pochodzących ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pozabudżetowych.

IX. Oczekiwane rezultaty

Głównym rezultatem programu będzie powstanie spójnego systemu wspierania rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Poprzez realizację programu zostaną zebrane informacje, które dostarczą podstaw do planowania skutecznych działań profilaktycznych na lata następne oraz monitoringu skuteczności podjętych aktywności i wprowadzonych form wsparcia i pomocy. Zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych będzie oczekiwanym rezultatem realizacji Programu, gdyż pozwoli na przeciwdziałanie przemocy oraz patologizacji zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Ponadto interdyscyplinarne podejście daje możliwość rozwoju i zwiększenia świadomości w środowisku lokalnym, a tym samym podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Jemielnica.